

امور تحزیریہ ایچون فؤاد بکہ
وامور اداره ایچون آرتین افندی بہ
مراجعت اولنور۔

—

مسلمکمزہ موافق آثار قبول اولنور۔
درج اولنمیان اوراق اعادہ اولنماز۔

مجله اولنور

ادارہ خانہ سی باب عالی جادہ سندہ
۵۲ نومرولی « شرکت مرتبہ »
مطبعہ سیدر۔

—

استانبول ایچون سنہ لکی مطبعہ دن
آلنق شرطیلہ ۴۰ طشرہ لره پوستہ
اجرتیلہ برابر ۶۰ غروشدہ۔

نسخہ سی ۱ غروش

پنجشنبہ کونلری نشر اولنور ادبی، فنی و صناعی غزتہ در

نسخہ سی ۱ غروش

ذاتلر تحت حمایتلرینه آلدقلرندن بونلرک اثر همتلرله «پادو» شهرى دار الفنوننده ينه بررياضى معلمکننه نائل اولدى .

قوجه عالم «ونديک» حکومتک حمدا يهسى سايهسنده ۱۵۹۲ سنهسندن ۱۶۱۰ سنهسنه قدر عمومى درسلىرله تجاربنه بلا معارضه دوام ايده بيلش و بو حال کنديسنه پک بيوک برصيت قزاندير مشدر . بو مدت ظرفنده شاگردانى ايجون يازميش اولديغى بر طاقم کوچوک اثرلردن باشقه يکديکرىنى متعاقب ميزان الحراره ايله پرکار عسکرى نام آلتى و بالخاصه تلسقوي ددالجاد ايله مشدر . شايان حيرت بر آلت اولان تلسقوپ حقنده مشاهير رياضيوندن وهيت علماسندن «بى-يوت» نام ذات ديمشدرکه :

«شمى يه قدر هيچ بر انسانک کورمه-ديکى کورمک ، يعنى يوکسک طاغىرله مستور وغايت درين واديلرى حاوى بر ارضه مشابه اولان سطح قرى ، کرويتى مثبت اولقله برابر کنديسنه مشابه صفحاتى دخى بولنان «وهنوس» ، حرکت دوريه سنده کنديسنه رفاقت ايدر درت پيک طرفندن محيط بولنان «نوپى تر» و «کهکشان» ايله سيارات بعيدى والاصل عادى نظرله رؤيتى ممکن اوله .ميان بر چوق نجوم و سياراتى حاوى اولان فضايى مشاهده ايتک ايجون بر آلتدر .»

اشبو کشفيات مشتهره متقدمينک تخمين و خطالرينى حکمدن دوشورمکده ، يتش سنه مقدم «قوپرنىق» طرفندن تأسيس اولنان اصول اوزماندن برى غايت شعشعللى بر صورتده صحت و علانيت کسب ايتمکده ايدى . ارض ، ارتق مرکز عالم اوليوب کونشک اطرافنده دور ايدن سائر سيارات کبى بر کرمدن عبارت ايدى . «غاليله» ، «مديس» پرنسلىر نامنه يازميش اولديغى Courrier celeste نام اثرنده بوخوارقک دهادوغروسى بو حقايقک کافهسى عالمه اعلانده استيجال

کوستردى . طوسقان غران دوقهسى غالييله نك اولجه كندى ممالكنى ترك ايتديكنى نظر تأسفله كورمش اولديغىندن بو دفعه شو فرصتن بالاسنهفاده موسى الهى كندى رياضى معلم فوق العادهسى عنوانى وفلورانس دار الفنونى رياضى معلمكى ايله تکرار مملكتنه جلب ايلدى .

غاليله بونك اوزرينه اصول جديدهسى تعليم و تدريسه كال شوقله ابتدار و دوام ايتش ايسده اصول مذكوره ظاهرآ كتب مقدسك بياناته مخالف كورونديكندن كليسا هيئتى ايشه مداخله ايدهرك (عبث و صراحة رافضيلقدن عبارت) عد ايله ديكي اصول مجو-نهك تعليمندن غاليله بى منع ايتديردى .

غاليله اون التى سنه مدت تماميله اختيار سكوت ايتمك مجبور اوله رق بو مدت ظرفنده كى مطالعاتيله اثرينى اكمل ايتدى . (۱۶۳۰) تاريخنده قوپرنىقك اصولنى تمامآ مفسر اوله رق ايكي بيوك اصول متقدمه اوزرينه اولان تآليفاتى فلورانسده نشر اولندى . مؤلفات مذكوره اوقدر شدت و غضبى مستلزم اولدى كه «غاليله» بالذات انكيزيسيون محكمه مدهشهى حضورينه جلب واحضار ايدلدى . ۱۶۳۳ سنهسى حزينانك يكرمى ايكيسنده ، اوزمان يتش ياشنده بولنان «غاليله» ، محكمه حضورنده ، قرار واقع وجهله ، ديز چوكهرك خطايى واقع سندن وارضك شمس اطرافنده دورانى حقنده كى فكر سقيندن واز كچمكه واكلغت ونفرت ايتمكه مجبور اولدى .

موسى الهى بو صورته توبيه مجبور اولدقندن صكره محكمهده آياغه قالقار قالقماز «مع مافيه ارض دائما دونمكده در!» ديه باغرمقدن كندىنى منع ايده مامشدر . بوندن بشقه غاليله مؤبدا كوزك جزاسنه محكوم اولديغى حالده بو محكوميت كنديسنه ماده خوش كورنمش ايدى . لكن پرستش ايدر-

جهسنه سوديكى كريمهسى غائب ايتمى و كنديسنك دخى دوچار عمى اولهسى صحتى پك چابوق اخلال ايتش و بو حال ايله ۱۶۴۲ سنهسى كانون ثاينسك طقوزنده عالم فائى يه وداع ابدى ايله مشدر . عالم موسى-الهيك قبرى بوكون محكوم ايدلش اولديغى فلورانس شهرنده «سنت قرووا» كليساسنده بولتمقه در .

تاريخندن بر صحيفه

«اسكندر»

(مابعد)

انسانى هجومده قلعه يه چيقلق اوززه قوريلان مرديون قيريله سيله اسكندر يالكر ايكي رفيقى ايله شهره داخل اولوب دشمله جسورانه محاربه يه كيريشش و بر چوق يرلرندن جريحهدار اولش ايدى . بو صرهده كوكسنه اصابت ايدن بر تير جانكدازك دمير اوچيده قريلوب قالمش ايدى .

اسكندر بر زمان صوكره تخليص كريانه موفق اولدى ايسده سينهسنه صابلا-نوب قالمش اولان و بيك مشقته چيقاريله-بيلن دمير پارچسك آچديغى ياره يي تداوى ايجون بر آزمدت استراحت مجبور اولمشدى . قواى بدنيسنك ياردميله جزئى بر مدت ظرفنده افاقتياب اولوبده اسب سوار اوله رق چيقديغى زمان معيقى عساكرى زياده سيله محظوظ اولديلر .

اسكندر بو افاقتى متعاقب «اندوس» نهري مجراسنى طوتهرق منه بنه قدر ايلريله دى . بوراده اك زياده نظر دقت و حيرتى جلب ايدن شى بحر محيط هندى ساحلنده كور-ديكى مدوجزك منظرهسى ايدى . بوتماشى حيرتقزادن دولايى مستغرق مسار لآتحصى

اولمغله كميترله دكزه آچيلوب « آلهلر نامه دكزه شراب دوكمك » آيننى اجرا ايله دكدن صوكره فرات واديسنه كلك اوزره اورادن عودت ايتدى [۳۲۵].

اسكندر ك هندستاندن، بلوچستان صحرا- لرى طريقه وادى فراته عودتى كنديسنه بك بهالى اولدى: صحارى مذكوره ده عسكر- ينك بر قسى آچلقدن، صوسزلقدن خاك هلاكه سريلىدى. مع هذا كنديسنك صو- سزلقدن هلاك مرتبه سنه كلديكى بر كونده تقديم اولسان آب روانى اچمىوب ده يره دوكمه سى و بوضورتله عسكريله هم حال بولمق آرزوسنده بولنديغنى كوسترمه سى عساكر مرقومه نك تزويد غيرتنه باعث اوله رق اقتحام مزاحم ايله تام التمش كونده ييه چكى، اچمه- چكى مبدول بر قطعه يه واصل اوله بيلديلىر. بو سلامتك شكرانه سى اولمق اوزره اوراده «باقوس» نام وشرفته برابرام ياپديلىر: ييديلر، اچمديلىر، كولوب اوينايديلر. بو آراق، اسكندر ك «اندوس» نهري منصبندن بحراً بصره كورفزينه قدر سواحلى ضبط ايدوب كلك اوزره دونماسى اميرالغنه تعيين ايله- ديكي «نه آرق» دخی بولندقلرى محله واصل اوله سيله مسرتلى تضاعف ايتدى. اسكندر، اميرالك خدمت واقعه سنى اشكر يز مسرت و شكران اوله رق تقدير و اركان معيتنى تلطف ايله دى.

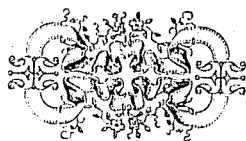
بوندن صوكره ايلك بهارده « بابل » شهرينه عودت ايتدى (۳۲۴). كلداني رهبانندن بعضلى اسكندر ك بابله ايكن بو عالم فانيه وداع ايدوب كیده چكنه دائر برطاقم سوزلر اشاعه ايتمشلر ايدى. بو قيل و قال ذهننى بك زياده پريشان ايتديكى جهتله اوافاجق بروقه بيوك تلاشى موجب اولمقده ايدى. شهرتكير آفاق اولان صيت واقعدارى، ممالك بعيده دن تهيه قدومى اچون كان سفيرانك هداياى كرانهاى،

حتى ذهننى مشغول ايدن خطرات بيله آلام قلبنى دفعه مدار اوله مادی. نهايت، دوچار اولديغى مهلك بر صتمه نك تاثيريله اون كون ظرفنده وفات ايتدى. (قبل الميلاد حزينان ۳۲۳).

اسكندر ك آثارى

اسكندر وفات ايله ديكي زمان اوتوز اوچ ياشنده ايدى. آثارى فتوحاتندن عبارت اولوب قبضه تصرفه كچيرديكى ممالك وسيعه يى تنظيم و اداره اچون نه كى فكرلر بسيله ديكي بيلنه مديكى كى ده نلر يامق تصورنده بولنديغى ده كسديريله مز؛ زيرا حياتنك صوك كونلرنده عربستان اوزرينه يورومك اچون تداركات حسيه يه ابتدار ايتمش؛ بوندن صوكره ده غربه دوعرو. توجه غزان ايله آفريقايه كچرك «قارتاز» شهر مستحكمى يد ضبطنه آلق هوسنه دوشمش ايدى. اداره امور حكومتده اتخاذ ايتمش اولديغى خط حركت دارانك معاملاتنه شبيه اولوب كويا بو حركتى ايله يريلره كندىنى سوديرمك ايسته يوردى. «دارا» نك قزلرندن بريسنى كندينه تزويج ايتديكى كى اهالى قديمه ايله ماكدونيباليرك عئنده اصلا فرقى اولما- ديغنى كوسترمك اچون بونلرى ده عساكرى ميانه ادخال ايله مش ايدى.

(مابعدى وار)

هجران [۱]

هر نوع سكالشدن آزاده، هر نوع مشغوليت دماغيه دن وارسته بولنديغىز حالده آغير آغير خطوه پرداز اولنديغىز محل علوى نره سيدر؟

تعالى يه هوسكار جسيم سرورلر، اوتنده بريده خاكر. سفيد سراجار مقابر، كيمسى هنوز منتظم، كيمسى بر جوق سنلردن برى دوچار متروكى اولمش شوطوبراق ييغينلىرى. مقبرلر آراسنده كى نوشكفته ازهار. اواحجار مقابر اوزرنده بعضيسى يالديزلره مذهب، بعضيسى ساده بر صورتده منقوش خطوط متنوعه، بونلر ندر؟

بتون بواحوال، انعدام حياتى كوسترن، عواقب بشريه يى بيسان ايدن — اولوم — علامتى ايدى.

او آزادكى سكالش، اوعدم اشتغال دماغى برتقيده، بر فعاليتيه تبدل ايتمش ايدى. ارقداشعه ديدم كه:

— شو هول انكيز ابدى كا بكا نه قدر تاثير ايدىيور! — ارقداشم بر خاموشى متفكرانه نك اسيرى ايدى.

— حياتندن كشيده دست اولان سكان تراب نقدر مؤثردر! تشكلات عوالمدين ياخود خلقت آدمين برى بر قسم انسانلرك انظارنده مجسم هيچى بولنان شو آراميدكان مقابر، شو صحبت عميقه ايله مالى علويت نثار طوبراق ييغينلىرى ندر؟

صوردىغ سؤالره ينه كنندم جواب ويردك:

— آنلر فنون دقيقه يى، معانى رنگينى مابين برر حيات مجسمه در. ديدم.

[۱] «جراحى زاده: ع. ساجد» امضاسيله اهدا بيورلمشدر.